

Datum: 2021-12-21
Dnr: FGN 2021/0419

Riktlinjer för tilläggsbelopp i förskola och skola

Gäller från och med 2022-03-01.

Dessa riktlinjer avser ansökan och bedömning av tilläggsbelopp för särskilt stöd i förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola och fritidshem i fristående drift¹ samt extra bidrag för särskilt stöd i motsvarande kommunal verksamhet utanför kommunen (interkommunal ersättning)². Inom kommunen fördelas verksamhetsstöd genom produktionsförvaltningen³.

I dokumentet används genomgående begreppet tilläggsbelopp för bidrag till både fristående och kommunala huvudmän.

Bidrag från hemkommunen

Både kommunala och fristående huvudmän erhåller ett bidrag i form av grundbelopp per elev från hemkommunen. I grundbeloppet ingår exempelvis kostnader för undervisning, lokaler, måltider och elevhälsa (endast i skolan). Även insatser för anpassningar och särskilt stöd ingår i grundbeloppet.

Exempel på insatser som ingår i grundbeloppet :

- Extra anpassningar, till exempel anpassade läromedel, digitala verktyg och specialpedagogiskt stöd.
- Utredning av behov av särskilt stöd i samarbete med elevhälsans personal.
- Upprättande och uppföljning av åtgärdsprogram.
- Särskilt stöd som till exempel placering i särskild undervisningsgrupp, anpassad studiegång, enskild undervisning och specialpedagogiska insatser⁴.

¹ 8 kap 23§, 9 kap 21§, 10 kap 39§, 14 kap 17§, 25 kap 11-13 §§ Skollagen (2010:800)

² 8 kap 17§, 9 kap 16§, 10 kap 34§, 14 kap 14§ Skollagen (2010:800)

³ Budget 2015 (SKOL15 2015/0010)

⁴ Skolverket webb "Ansökan om tilläggsbelopp" (2021)

Utöver grundbeloppet kan ett tilläggsbelopp utgå för ett barn eller en elev med omfattande stödbehov. För att tilläggsbelopp ska utgå ska åtgärderna vara extraordinära. För verksamhet i kommunal drift motsvaras tilläggsbelopp av extra bidrag inom ramen för interkommunal ersättning.

Exempel på extraordinära åtgärder för särskilt stöd:

- Tekniska hjälpmedel
- Särskilda läromedel
- Assistenthjälp (kan ibland även ingå i särskilt stöd)
- Anpassning av förskolans/skolans lokaler.

Ansökan om tilläggsbelopp

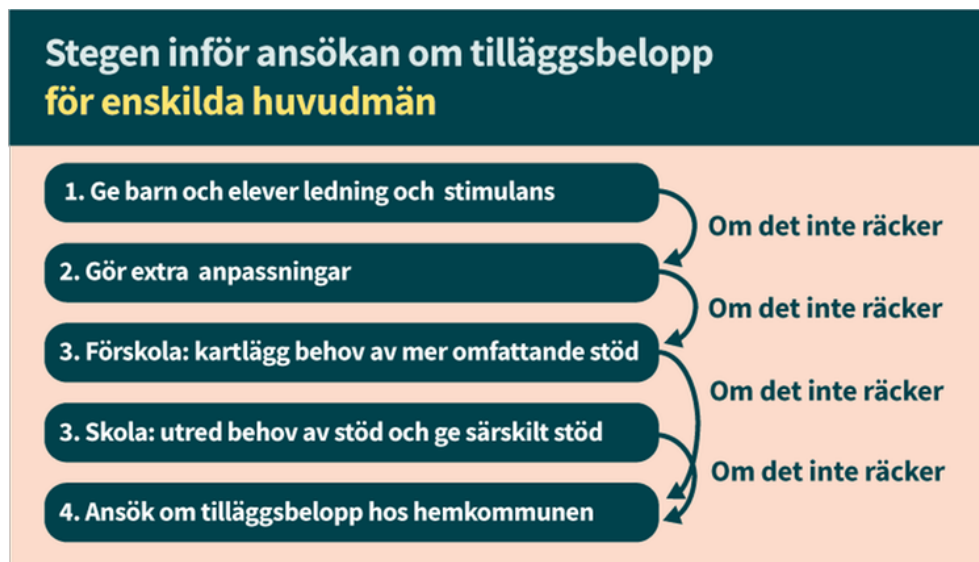
Ansökan görs av den huvudman där barnet/eleven är inskrivet. Ansökan görs först när ett barn/elev har tagits emot i verksamheten och huvudmannen har gjort en egen utredning av behovet av särskilt stöd. Vid byte av förskola eller skola följer inte tilläggsbeloppet med barnet, utan den nya förskolan/skolan ansvarar för att det görs en utredning av behov av särskilt stöd och ansökan till hemkommunen.

Innan ansökan om tilläggsbelopp lämnas till hemkommunen ska huvudmannen i de flesta fall ha vidtagit ett antal åtgärder inom verksamheten.

Exempel på åtgärder innan ansökan:

- Kartläggning av barnets eller elevens behov och genom ledning och stimulans erbjudit en tillgänglig lärmiljö. Barnet eller eleven behöver vara delaktiga i hur lärmiljön tillgängliggörs, så att åtgärder utgår från kunskap om barnet eller elevens upplevelser.
- Dokumenterat stödåtgärder till barnet eller eleven.
- Genomfört extra anpassningar och åtgärder för särskilt stöd.
- Genomfört en egen utredning om särskilt stöd och utarbetat ett åtgärdsprogram. Specialpedagog/elevhälsan bör ha medverkat i arbetet. (gäller inom skola.)
- Anpassat sin organisation.

Nedan följer en schematisk bild av ansökningsprocessen, hämtad från Skolverkets stödmaterial (2021).

Hemkommunens skyldighet

Hemkommunen är inte skyldig att bevilja tilläggsbelopp om det innebär betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen. En fristående förskola eller skola måste inte ta emot eller fortsätta ge utbildning åt ett barn eller en elev vars hemkommun avslår ansökan om tilläggsbelopp på grund av ekonomiska eller organisatoriska svårigheter.

Rätt att gå kvar i verksamheten

Barn och elever i fristående förskolor och skolor har rätt att gå kvar i den förskola eller skola där de blivit mottagna även om hemkommunen beslutat att inte ge tilläggsbelopp, om beslutet grundar sig på att stödinsatserna inte bedöms vara extraordinära.

Resursskolor

En fristående huvudman kan i vissa fall begränsa antagningen i grundskolan till elever som har ett behov av särskilt stöd, så kallade resursskolor⁵. Efter en dom i Högsta förvaltningsdomstolen (2017), fastställdes att även kommuner kan inrätta enheter som enbart tar emot elever i behov av särskilt stöd.

⁵ 10 kap 35§ Skollagen (2010:800), Högsta förvaltningsdomstolen mål nr 3086-16 2017-06-28

Ett alternativ till resursskolor är att inrätta så kallade centrala särskilda undervisningsgrupper för elever i behov av stöd.

Tilläggsbelopp i en resursskola eller i en central särskild undervisningsgrupp avser individuella åtgärder för en enskild elev, på samma sätt som i ordinarie grundskola. För generella och övergripande kostnader i resursskolor och centrala särskilda undervisningsgrupper har Österåkers kommun sedan 2021 inrättat ett sökbart strukturbidrag⁶.

Hemkommunens bedömning av tilläggsbelopp

Hemkommunens bedömning av tilläggsbelopp utgår från förskolans/skolans utredning som omfattar en pedagogisk kartläggning och utredning av barnets eller elevens lärmiljö. Underlaget måste klart visa att barnet eller eleven har ett omfattande behov av särskilt stöd och att åtgärderna är extraordinära. Vidare ska det framgå att samråd skett med elevhälsan och om det är aktuellt även redogörelse för övriga utredningar som stödjer ansökan. Intyg och motsvarande dokumentation ska bifogas ansökan.

Ett tilläggsbelopp kan aldrig fastställas generellt utan ska utgå från en individuell bedömning för det aktuella barnet. Samtidigt finns ett utrymme att fastställa tilläggsbeloppet genom jämförelser. Beloppet ska vara skäligt. Storleken kan till exempel fastställas genom en jämförelse med vad motsvarande stöd inom hemkommunen i allmänhet hade kostat⁷

Anvisningar och blanketter för ansökan om tilläggsbelopp finns på kommunens hemsida under *näringsliv/utförare inom utbildning*.

Överklagan

Fristående huvudman kan överklaga beslut om tilläggsbelopp till allmän förvaltningsdomstol⁸. Anvisningar för överklagan framgår i beslutet.

⁶ FGN 2020/0337 (Strukturbidrag till resursskolor)

⁷ Ansökan om tilläggsbelopp, Skolverket webb (2021)

⁸ 28 kap 5§:2 Skollagen (2010:800)